

Voorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

Tijdvak 2
Woensdag 18 juni
9.00 – 12.00 uur

Vragenboekje

**Voor dit examen zijn maximaal 82 punten te behalen; het examen bestaat uit 24 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

Regels 77-79

In de vertaling van De Roy van Zuydewijn luiden deze verzen:

Diep bedroefd en verslagen voeren we daarvandaan verder.

Want door hun eigen dwaasheid van hulp bij de thuisreis verstoken,

moesten mijn mannen zich nu de pijn van het roeien getroosten.

- 1p 1 Citeer het Griekse tekstelement waarvan “van hulp bij de thuisreis verstoken” de vertaling is.

Regels 87-90

- 1p 2 Leg uit dat deze beschrijving van belang is voor het vervolg van het verhaal.

Regels 100-102

Deze regels vinden we precies zo in het verhaal over de Lotoseters.

- 3p 3 Verklaar deze herhaling uit de ontstaansgeschiedenis van het epos en de werkwijze van de epische zangers. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 50 woorden.

Regels 103-108

- 2p 4 Hoe maakt de dichter aannemelijk dat Odysseus op de hoogte is van de hier vermelde details? Beantwoord de vraag in het Nederlands op basis van het vervolg van de tekst.

Regel 116

- 1p 5 Waar in het vervolg wijst Odysseus eveneens op kannibalisme? Noteer als antwoord het regelnummer.

Zowel inhoudelijk als in woordkeus doet het verhaal over de Laestrygonen denken aan de Cyclopen-episode. Daarin wordt de Cycloop als volgt beschreven: “Een reusachtig monster was hij en niet leek hij op een gewoon mens, maar op de bosrijke top van een hoge berg, die eenzaam omhoog steekt.”

- 2p 6 Citeer uit regel 100-124 twee Griekse tekstelementen die vergelijkbaar zijn met het hierboven gegeven citaat uit de Cyclopen-episode.

Het Laestrygonen-verhaal is opgebouwd volgens een vast patroon dat we ook in andere verhalen tegenkomen. Dit patroon kent de volgende elementen:

1. aankomst en introductie van het bereikte land;
2. eerste activiteiten;
3. onderzoek naar tekens van bewoning;
4. het uitsuren van verkenners om de aard van de bewoners vast te stellen;
5. gevaarlijke confrontatie;
6. redding van de makkers door Odysseus;
7. vertrek.

- 3p 7 a. Geef met regelnummers precies de passage aan waar we element 3 in het Laestrygonen-verhaal vinden.
b. In hoeverre is element 6 in het Laestrygonen-verhaal aanwezig? Licht je antwoord toe.

Tekst 2

Regel 135 Αἰάτην δ' ἐξ νῆσον ἀφικόμεθ'

Hierna volgt een korte beschrijving van het eiland en zijn bewoonster.

- 1p 8 Waar zet de verteller zijn eigenlijke verhaal voort? Noteer als antwoord het regelnummer.

- 1p 9 Zet de namen die voorkomen in de regels 136-139 in een stamboom.

Zowel in de vertaalde tekst als in regel 187-205 komt Odysseus' leiderschap in een gunstig daglicht te staan.

- 2p 10 Geef voor deze bewering een argument op basis van de vertaalde tekst en een argument op basis van regel 187-205.

Regels 212-215

Volgens een commentator verwijst het Griekse werkwoord (κατα)θέλω nooit naar een door magie veroorzaakte verandering van uiterlijk.

- 2p 11 Welke verandering heeft Circe dan wél veroorzaakt bij de in deze regels beschreven wezens?

Regels 216-219

In het beeld van een vergelijking wordt een algemene situatie beschreven.

- 2p 12 Met welke twee grammaticale middelen geeft de verteller het algemene karakter van de situatie in de regels 216-217 expliciet aan?

Een deel van de Circe-episode luidt in de versie van Ovidius (Met. XIV, 254-259):

Toen wij het huis bereikten en daar stonden, bij de poort, maakten wel duizend beren, leeuwen, wolven en wolvinnen ons bang; ze kwamen rennend op ons af. Maar geen ervan bedreigde ons of wou zijn tanden in ons lichaam zetten, integendeel, zij wuifden met hun staarten door de lucht, heel lief, en bleven kwispelend dicht naast ons lopen.

- 1p 13 Welke voor het begrijpen van de situatie belangrijke informatie wordt wel bij Homerus (in regel 210-220), maar niet in de overeenkomstige passage bij Ovidius vermeld? Beantwoord de vraag door het noemen van het desbetreffende regelnummer.

Regels 226-228

Vergelijk deze regels met regel 190-193.

In beide passages volgen er op de aanspreking twee vergelijkbare delen.

- 2p 14 a. Omschrijf die delen in algemene termen.
b. Citeer per deel de twee vergelijkbare Griekse tekstelementen.

Regel 236 ἵνα πάγχυ λαθοῖατο πατρίδος αἴης.

- 1p 15 In welke andere in het pensum voorkomende episode dreigde een soortgelijk gevaar?

- 2p 16 Verdedig de stelling dat er tussen regel 236 en regel 240 een inhoudelijke tegenstrijdigheid bestaat.

Vergelijk regel 252 met regel 210:

- 2p 17 Om welke verteltechnische reden kan in regel 252 de naam Κίρκη niet gebruikt worden en in regel 210 wél? Ga bij je antwoord in op beide regels.

- 2p 18 Leg uit dat er om metrische redenen in regel 252 geen δ' kan staan, en in regel 210 wél. Ga in op de metrische vorm van beide regels.

Regels 251-258

Vergelijk de inhoud van deze verzen met die van regel 210-232.

- 1p 19 Noem een gebeurtenis die Eurylochos en de makkers hebben meegemaakt en die ontbreekt in het verslag van Eurylochos.

Regels 251-260

- 1p 20 Waarom weet Eurylochos niet wat er met zijn vrienden is gebeurd? Beantwoord de vraag door het citeren van een Grieks tekstelement.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Tekst 3

In Apollodorus' verslag worden zaken genoemd die in de Homerische versie niet voorkomen, en andersom. Zo vermeldt Homerus bijvoorbeeld niet hoe Odysseus het *molu* gebruikt, terwijl Apollodorus dat wel doet.

Over een aantal andere zaken geeft Apollodorus informatie die strijdig is met wat daarover in de Homerische versie staat.

3p 21 Geef van dat laatste verschijnsel drie voorbeelden.

Tekst 4

1p 22 Welke verrassende variatie ten opzichte van de Homerische versie tref je aan in de tweede strofe?

1p 23 Welke emotie van Vestdijks Circe ontbreekt bij de Homerische Circe?

Afbeelding

3p 24 a. Welke episode uit het gelezen pensum is hier geïllustreerd?
b. Noteer twee beeldelementen waaraan je de episode kunt herkennen.

Tekst 5

Bestudeer tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.

41p Vertaal de regels 194 t/m 210.

Einde
